

OBČINA TRBOVLJE
Mestni trg 4, 1420 TRBOVLJE

tel.: 0356/34-800, faks: 0356/27-986, e-mail: obcina.trbovlje@trbovlje.si

11.

Številka: 032 – 10/206 – 8
Datum: 25. 10. 2016

OBČINSKI SVET
OBČINE TRBOVLJE

ZADEVA: Poročilo o izvajanju Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja s predlogi nadaljnjih ukrepov

Pravna osnova: Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja (Uradni list RS, št. 108/13)

Podrobnejši program ukrepov iz Odloka o načrtu za kakovost zraka (Sklep OS Občine Trbovlje 2014, Sklep vlade RS 2015)

Namen: Razprava in sprejem

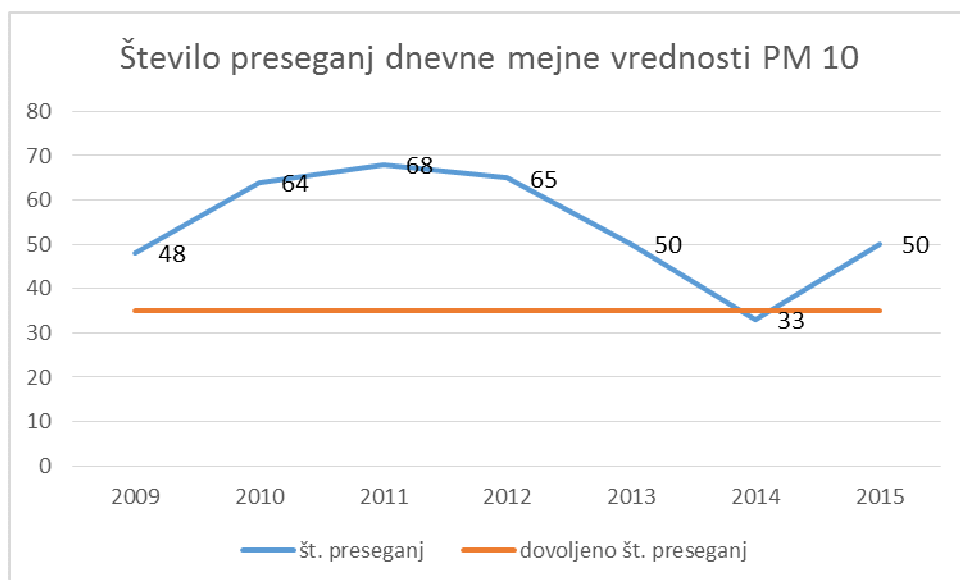
Priloge: Obrazložitev
Predlog sklepa

Poročevalka : mag. Andreja BIENELLI KALPIČ, strokovna sodelavka

OBRAZLOŽITEV

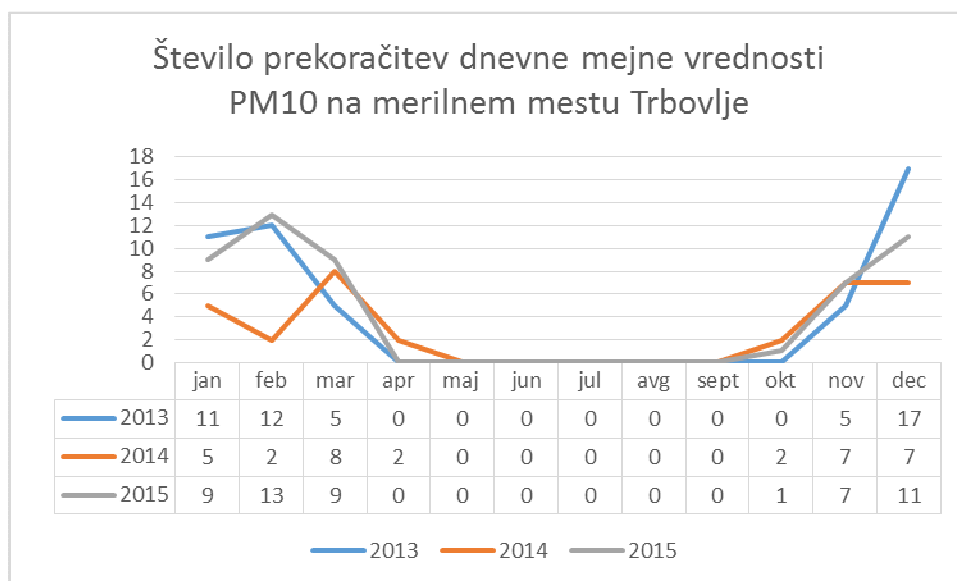
V Občini Trbovlje se že leta soočamo s preseganji PM 10 delcev. Število prekoračitev mejne dnevne vrednosti ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) presega dovoljeno število preseganj v enem koledarskem letu.

Iz podatkov o kvaliteti zraka v zadnjih nekaj letih lahko vidimo, da zahtevanih standardov glede kvalitete zraka ne izpolnjujemo. Število preseganj je še vedno nad dovoljenim, razen v letu 2014, ko so bile vremenske razmere ugodnejše (Graf 1).

Graf 1: število preseganj dnevni mejnih vrednosti v koledarskem letu

Poleg tega podatki potrjujejo dejstvo, da so glavni vzrok prekoračitev kurilne naprave in vremenske razmere v zimskem obdobju, saj prihaja do prekoračitev izključno v hladnem delu leta (Graf 2).

Graf 2: število preseganj dnevne mejne vrednosti PM 10 po mesecih

Več kot 30 % prebivalcev je izpostavljen preseganjem zakonsko določene mejne vrednosti in več kot 90 % nas je izpostavljenih koncentracijam nad $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, ki jo je WHO določila kot

sprejemljivo mejno vrednostjo, ki naj ne bi povzročala škodljivih učinkov na zdravje ljudi. Bolj škodljiva je dolgotrajna izpostavljenost nižjim koncentracijam (kronična izpostavljenost), kot kratkotrajne višje vrednosti (akutna izpostavljenost). Epidemiološke študije kažejo poleg vpliva na dihalni sistem ter obtočila, tudi povezavo med PM 10 delci ter živčnimi in presnovnimi (npr. diabetes) boleznimi.

Tudi raziskave, ki so bile osredotočene na Zasavje, potrjujejo omenjena dejstva. Tako je Kukčeva s. sod. leta 2013 ugotovila, da imajo otroci na območju Zasavja z visoko stopnjo onesnaženja 2,85 krat višje obete za kronične bolezni dihal in 2,18 krat višje obete za akutne respiratorne bolezni v primerjavi z otroki, ki živijo na območju Zasavja z nizko stopnjo onesnaženja.

Zelo odmevna je bila tudi raziskava iz leta 2008 takratnega Zavoda za zdravstveno varstvo Ljubljana, v katerem so na osnovi dostopnih javnih podatkov ugotovili, da je splošna umrljivost in umrljivost do 65. leta v Zasavju višja kot v ostali Sloveniji. Poleg tega so raziskovalci navedli, da je tveganje, da zbolimo za rakom v Zasavju statistično značilno večje od ostale Slovenije. Oba spola imata značilno večje tveganje za pljučnega raka. Pri moških je statistično večje še tveganje rakov glave in vratu, pri ženskah pa rakov debelega črevesa in danke (ZZV LJ, 2008).

Zaradi ne izpolnjevanja standarda EU za kakovost zraka zaradi preseganja PM 10 delcev je Evropska komisija leta 2009 tudi proti Sloveniji sprožila postopek za ugotavljanje kršitev.

Tako je Vlada RS v letu 2009 sprejela **Operativni program varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM10**, na osnovi katerega je bil leta 2013 sprejet **Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja** (Uradni list RS, št. 108/13) in v letu 2015 tudi **Podrobnejši program ukrepov** iz Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja.

Ukrepi za zmanjševanje PM 10 delcev so razdeljeni v tri stebre in sicer:

- učinkovita raba energij in obnovljivi viri energije,
- trajnostna mobilnost ter
- ukrepi na področju gospodarstva in podporni ukrepi.

Opređeljeno je bilo, da naj bi za izvedbo Podrobnejšega programa ukrepov morali zagotoviti 28.730.329 EUR, od tega:

- Zasavske občine: 3.377.500 EUR,
- Država: 18.152.829 EUR (podnebni sklad in kohezija)
- Drugi subjekti (koncesionarji, izvajalci javnih služb, subjekti javnega sektorja, gospodinjstva): 7.200.000 EUR.

Ob neizpolnitvi obveznosti evropske zakonodaje je Republika Slovenija izpostavljena tveganju ugotavljanja kršitve te zakonodaje in zato plačilu kazni. Za Republiko Slovenijo bi lahko znašala dnevna denarna kazen za zelo dolgo trajajočo kršitev do 35.000 EUR za vsak dan kršitve in 3 milijone EUR pavšalnega zneska.

Pregled do sedaj izvajanih ukrepov ter njihovo finančno ovrednotenje

V spodnji tabeli (Tabela 1) je pregled ključnih izvedenih ukrepov v letih 2014 – 2016 na področju prvega stebra ukrepov, to je učinkovite rabe ter obnovljivih virov energije. Pod tabelo je navedeno, koliko bi za posamezen ukrep morala zagotoviti država v skladu s sprejetim podrobnim programom.

Tabela 1: Ukrepi učinkovite rabe energije

UKREPI UČINKOVITE RABE ENERGIJE		
Ukrepi iz programa	Sredstva Občine Trbovlje (2014 – 2016)	Državna in evropska sredstva za Zasavje (2014, 2015)
Zamenjava predimenzioniranih cevi vročevoda *	1.800.000	/
Energetske izkaznice za javne stavbe	3.000	/
Sistem upravljanja z energijo v javnih stavbah	7.500	/
Energetski svetovalec	45.800	/
Energetski pregledi javnih stavb	5.000	/
Energetska sanacija zgradb **	4.740.061	1.130.000
Energetsko knjigovodstvo v javnih stavbah	15.000	/
Subvencije za kurilne naprave***	/	107.180
Skupaj	6.616.361	1.237.180

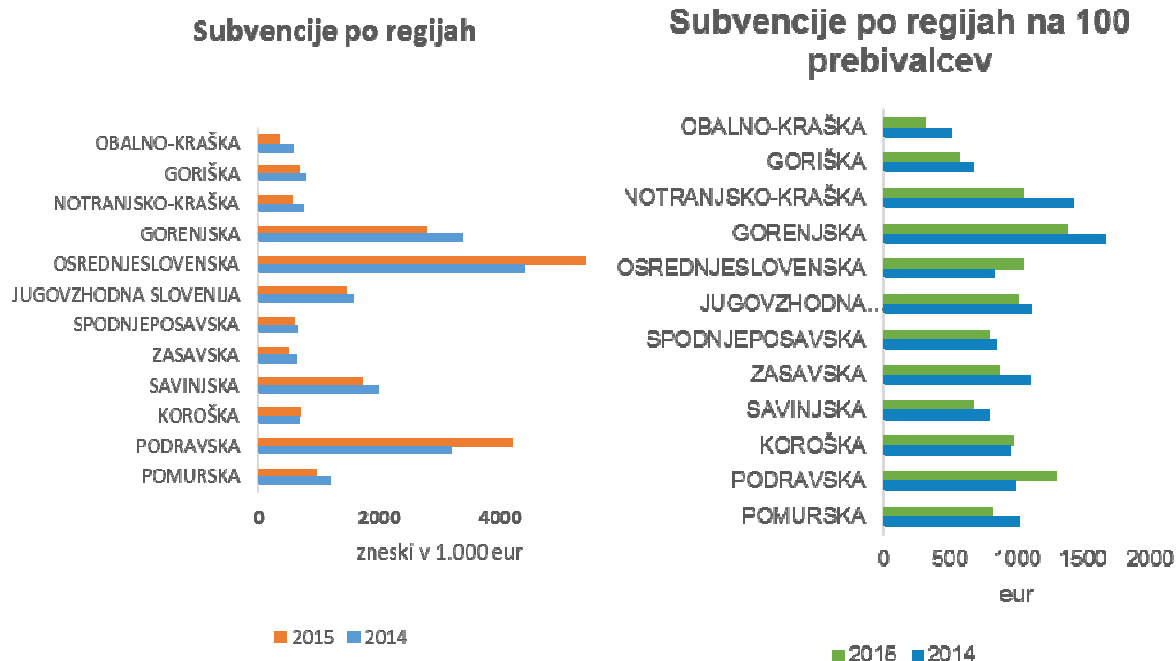
*po programu: kohezija 467.500 eur za povečanje odjema na sistemu daljinskega ogrevanja

**po programu: podnebni sklad 4.000.000 eur

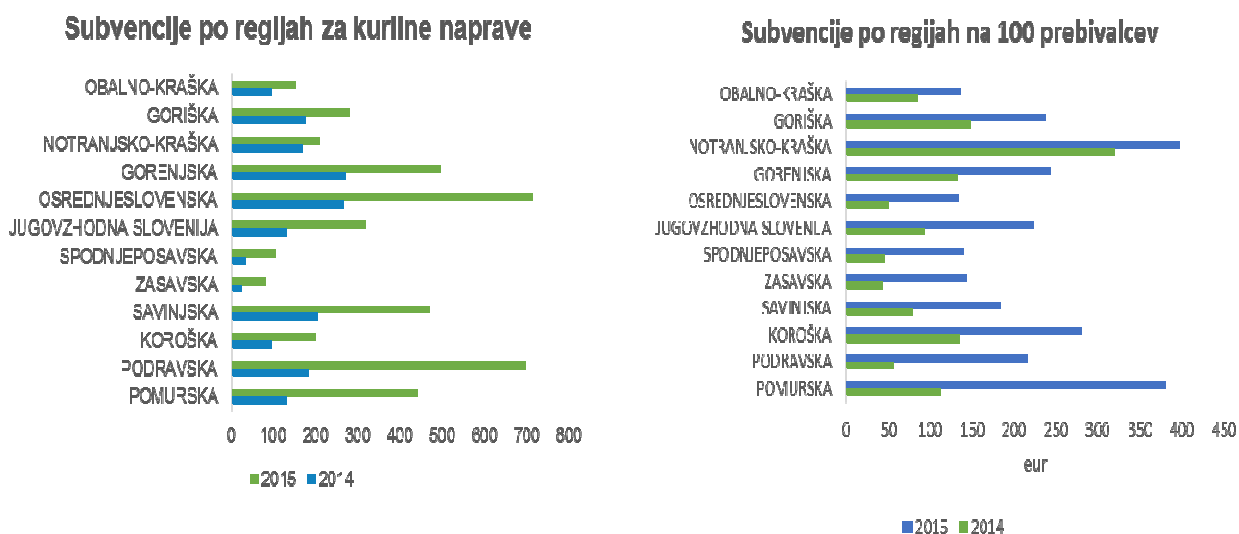
*** po programu: podnebni sklad 2.400.000 eur

Glavni državni vir financiranja za tovrstne ukrepe predstavlja podnebni sklad, na osnovi katerega Eko sklad pripravlja javne pozive za subvencije občanom. Le te so višje na območjih v Sloveniji, kjer so sprejeti Odloki. Subvencije za območje Zasavja so bile 50 % in navzgor tudi gotovinsko omejene.

Skupna višina spodbud URE in OVE za območje preseganj iz Eko sklada je leta 2014 znašala 5.486.779 eur, v letu 2015 pa 20.130.310. Za celotno Zasavje je bilo za vse ukrepe namenjeno 630.000 eur spodbud v letu 2014 in 497,28 v letu 2015 (Graf 3), od tega je bilo 24.570 eur v letu 2014 in 82.610 eur v letu 2015 namenjenih za zamenjavo kurilnih naprav (Graf 4). Za vse naložbe je Zasavje glede višine sredstev na prebivalca na 5. mestu, medtem ko smo za zamenjavo kurilnih naprav pridobili najmanj sredstev.

Graf 3: Subvencije za vse naložbe po regijah (v 1.000 eur) levo in preračunano na 100 prebivalcev desno

Graf 4: Subvencije za kurilne naprave po regijah (v 1.000 eur) levo in preračunano na 100 prebivalcev desno

Na področju trajnostne mobilnosti so izvedeni ukrepi prikazani v tabeli 2. Občina Trbovlje se glede prometa ne more primerjati z večjimi slovenskimi mesti, saj je pri nas geografska lega drugačna. Prevoznik javnega potniškega prometa ni v lasti Občine kot je to npr. v Ljubljani, zato ne moremo vplivati na nakup avtobusov ter večjo učinkovitost javnih prevozov. Spodbujamo ga s subvencijami mesečnih vozovnic za upokoјence ter dijake. Smo pa v Občini Trbovlje po dolgem času uvedli novo linijo na Terezijo, katero so ljudje dobro sprejeli, a se za sofinanciranje s strani države nismo uspeli dogovoriti.

V okviru izboljšanja mobilnosti smo pridobili državna sredstva za izdelavo Celostne prometne strategije. Izdelava tega dokumenta, bo pogoj za prijavo na razpise s strani države v prihodnjih dveh letih za izgradnjo ustrezne prometne infrastrukture (kolesarska steza, ureditev postajališč...).

Večina dosedanjih razpisov s strani države je bila usmerjena v nakupe okolju prijaznih avtobusov, na katere mi kot Občina nismo mogli kandidirati.

Tabela 2: Ukrepi na področju trajnostne mobilnosti

UKREPI TRAJNOSTNE MOBILNOSTI		
Ukrepi iz programa	Sredstva Občine Trbovlje (2014 – 2016)	Državna in evropska sredstva
Študija umestitve kolesarske steze	5.000	/
Parkiranje koles	2.160	/
Spodbujanje javnega potniškega prometa	180.000	/
Izdelava celostne prometne strategije	12.000	60.000
Zimski posip	30.000	/
Čiščenje površin	45.000	/
Prenova ceste in parkirišč	1.108.246	/
Avtobusna linija »Tereznčan«	21.500	/
Skupaj	1.708.906	60.000

Občina Trbovlje je tako porabila za izvajanje ukrepov iz programa ter z njimi povezanih investicij več kot je bilo predvideno, medtem, ko je bilo s strani države, po nam znanih podatkih porabljeno bistveno manj denarja kot je bilo predvideno po programu (tabela 3).

Tabela 3: Sredstva za izvajanje ukrepov po programu in dejansko porabljena sredstva

	Program v eur	Izvedeno 2014-2016 v eur
Zasavske občine	3.377.500	8.325.267*
Država	18.152.829	1.297.180
Drugi subjekti	7.200.000	1.297.180
Skupaj	28.730.329	10.919.627

*Občina Trbovlje

Glede na navedena dejstva smo pripravili nabor ukrepov, za katere menimo, da bi njihova izvedba omogočila izboljšanje kakovosti zraka in s tem posredno tudi izboljšanje bivalnega okolja ter posredno zdravja ljudi. Apelirati želimo na državo, da zagotovi za Zasavje dodatna sredstva in omogočiti njihovo izvedbo ter s tem omogoči, da se denar, ki ga bo v primeru neizvajanja ukrepov, morala nameniti za plačilo kazni Evropski uniji, nameni za učinkovito izvajanje ukrepov in izboljšanje stanja.

PREDLAGANI UKREPI

1. Širitev VROČEVODNEGA OMREŽJA, oziroma povečanje števila odjemalcev in spodbujanje kolektivnih virov ogrevanja

- » Cena ogrevanja na vročevodno omrežje mora biti ugodna in primerljiva z drugimi viri ogrevanja.
- » Državni razpis za subvencije za nakup toplotne postaje ne glede na vir ogrevanja. Razpis je bil dogovorjen v letu 2015.
- » Obvezen priklop na vročevod.

Finančno ovrednotenje:

- Širitev vročevodnega omrežja Občina Trbovlje: **200.000 Eur**
- Subvencije Država: 7.000 toplotna postaja x 100 (70 % subvencija): **490.000 eur**
- Fizične osebe: **210.000 eur**

Skupaj: **900.000 eur**

2. Zamenjava ZASTARELIH KURILNIH NAPRAV na lesno biomaso

- » **Višje subvencije** za območje Zasavja, da bomo dosegli v nekaj letih zamenjavo večine zastarelih kurilnih naprav.
 - Po podatkih dimnikarske službe: 300 centralnih kurilnih naprav, 170 enosobnih kurilnih naprav na trdo gorivo.
 - 6.000 eur kurilna naprava s **70 % subvencijo**: 100 kom: **420.000 eur**
 - Fizične osebe: **180.000 eur**
- » Nov **razpis za socialno šibke 100 % subvencija** (vključitev najemnikov, upokojencev). Občina Trbovlje subvencionira najemnine 380 najemnikom stanovanj).
 - 150 x 6.000/centralna kurilna naprava**900.000 eur**.
 - 230 x 1.100 enosobna kurilna naprava.....**253.000 eur**.

Skupaj **1.753.000 eur** (1.573.000 Eko sklad, 180.000 fizične osebe)

3. Učinkovit NADZOR NAD INDIVIDUALNIMI KURIŠČI

- Sodelovanje okoljske inšpekcije, medobčinskega inšpektorata in policije.
- Novelacija odloka naj vsebuje nadzor in kazni.
- Okoljski inšpektor mora biti stalno prisoten v Zasavju.

4. FILTRI za dimnike

- » Na zastarelih kurilnih napravah, ki ne bodo nadomeščene z novimi, bi bilo nujno namestiti filtre, ki zadržijo do 95 % vsem PM 10 delcev.
- » Cena z montažo 1.600 eur/kom x 100 kom: 160.000 eur Financiranje država.

Skupaj: **160.000 eur**

5. Subvencioniranje avtobusne LINIJE „TEREZNČAN“

- 21.500 eur/leto (70 % država, 30 % občina)

Skupaj: **21.500 eur/leto.**

6. Novelacija ODLOKA

- » Odlok je potrebno novelirati - potrebno je vključiti ukrepe, ki bodo učinkoviti in bodo dejansko prispevali k zmanjšanju PM 10 in za le te zagotoviti sredstva.
- » Poleg spodbud je potrebno vključiti tudi učinkovit nadzor in kazni.

Pripravila:
mag. Andreja BIENELLI KALPIČ
strokovna sodelavka

Županja Občine Trbovlje
Jasna GABRIČ, mag.

**OBČINSKI SVET
OBČINE TRBOVLJE**

Na podlagi prvega odstavka 24. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US in 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16) in za izvajanje prvega odstavka 15. člena Uredbe o kakovosti zunanje zraka (Uradni list RS, št. 9/11 in 8/15), 15. člena Statuta Občine Trbovlje (Uradni vestnik Zasavja, št. 29/11 in 21/14), ter 45. člena Poslovnika občinskega sveta (Uradni vestnik Zasavja, št. 11/12 – uradno prečiščeno besedilo), je Občinski svet Občine Trbovlje na svoji _____. redni seji, dne _____ sprejel naslednji

S K L E P

1.

Občinski svet občine Trbovlje se je seznanil s problematiko izvajanja ukrepov iz Podrobnega programa ukrepov na osnovi Odloka o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja (Uradni list RS, št. 108/13) in predlaganimi ukrepi.

2.

Občinski svet občine Trbovlje apelira na državo, da za izvajanje predlaganih ukrepov zagotovi finančna sredstva in ustrezno pravno podlago za izvajanje le teh.

3.

Sklep velja takoj.

**Županja Občine Trbovlje
Jasna GABRIČ, mag.**

Številka:

Datum: